

POSTANOWIENIE

Dnia 6 kwietnia 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Halina Kiriło

w sprawie z wniosku E. S.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w L.
o rentę rodzinną,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw
Publicznych w dniu 6 kwietnia 2017 r.,
na skutek skargi kasacyjnej wnioskodawcy od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z
dnia 13 sierpnia 2015 r., sygn. akt III AUa (...),

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. nie obciąża ubezpieczonej E. S. kosztami zastępstwa
procesowego organu rentowego w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 13 sierpnia 2015 r. Sąd Apelacyjny w (...) oddalił apelację odwołującej się E. S. od wyroku Sądu Okręgowego w L. z dnia 10 grudnia 2014 r., mocą którego oddalono jej odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L., odmawiającej wnioskodawczyni prawa do renty rodzinnej.

Odwołująca się zaskarżyła powyższy wyrok skargą kasacyjną w całości. Zaskarżonemu wyrokowi zarzuciła naruszenie przepisów postępowania, które miało istotny wpływ na wynik sprawy: 1/ art. 217 k.p.c. w związku z art. 227 k.p.c. w związku z art. 278 k.p.c., przez całkowicie nieuzasadnione pominięcie wniosku dowodowego złożonego przez wnioskodawcę w postaci dowodu z opinii biegłego sądowego z zakresu medycyny pracy i opinii uzupełniającej biegłego sądowego z

zakresu okulistyki, co stanowiło, iż postępowanie dowodowe nie zostało przeprowadzone przez Sądy obu instancji w całości, gdyż powyższy dowód został zawnioskowany na okoliczności mające znaczenie dla sprawy, a oddalenie tych wniosków spowodowało, że wnioskująca utraciła tzw. „prawo do dowodów”; 2/ art. 217 k.p.c. w związku z art. 227 k.p.c. w związku z art. 245 k.p.c., przez całkowicie nieuzasadnione pominięcie wniosku dowodowego złożonego przez odwołującą się w postaci dowodu ze wskazanych dokumentów, co stanowiło, iż postępowanie dowodowe nie zostało przeprowadzone przez Sądy obu instancji w całości, gdyż powyższy dowód został zawnioskowany na okoliczności mające znaczenie dla sprawy, a oddalenie tych wniosków spowodowało, iż wnioskująca utraciła tzw. „prawo do dowodów”. Odwołująca się wniosła o uchylenie w całości zaskarżonego wyroku i poprzedzającego go wyroku Sądu pierwszej instancji i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania oraz zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca powołała się na występowanie w sprawie potrzeby wykładni przepisów prawnych, tj. art. 68 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2015 r., poz. 748), polegającej na wskazaniu, czy konieczna przesłanka przyznania renty rodzinnej w postaci całkowitej niezdolności do pracy, musi występować nieprzerwanie, tj. od dnia powstania (w okresach wskazanych w punktach 1 i 2 wskazanego przepisu) do dnia wydania decyzji przez organ rentowy, czy też wnioskodawca (ubezpieczony) nie musi być stale całkowicie niezdolny do pracy (w tym zakresie mogą występować przerwy, np. wnioskodawca przez pewien okres może być częściowo niezdolny do pracy). Skarżąca wskazała też, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną organ rentowy wniósł o odmowę przyjęcia jej do rozpoznania oraz zasądzenie zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Skarga kasacyjna nie kwalifikowała się do przyjęcia celem jej

merytorycznego rozpoznania.

Sąd Najwyższy wielokrotnie wyjaśniał, że jako sąd kasacyjny nie jest sądem powszechnym zwykłej, trzeciej instancji, a skarga kasacyjna nie jest środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, z uwagi na przeważający w charakterze skargi kasacyjnej element interesu publicznego. Służy ona kontroli prawidłowości stosowania prawa, nie będąc instrumentem weryfikacji trafności ustaleń faktycznych stanowiących podstawę zaskarżonego orzeczenia. Wniesiona w sprawie skarga nie wykazała znaczenia jej rozstrzygnięcia dla realizacji tej publicznoprawnej funkcji skargi kasacyjnej, względnie potrzeby ujednolicenia orzecznictwa sądów powszechnych i rozwoju jurysprudencji.

Przekonanie Sądu Najwyższego oceniającego na etapie przedsądu o zasadności przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania w oparciu o przesłankę z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. wymaga wskazania za pomocą wyvodu prawnego, na kanwie jakich norm (przepisów) zagadnienie powstało, jakie są możliwe interpretacje problemu i jakie jego rozstrzygnięcie proponuje skarżący (postanowienie Sądu Najwyższego z 19 maja 2009 r., II PK 66/09, LEX nr 553691). Zagadnienie prawne jest to problem, który wiąże się z określonym przepisem prawa materialnego lub procesowego, którego wyjaśnienie ma znaczenie nie tylko dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw, ale także dla rozstrzygnięcia konkretnej, jednostkowej sprawy (postanowienie Sądu Najwyższego z 2 marca 2012 r., I PK 158/11, LEX nr 1215116). Skonstruowanie zagadnienia prawnego uzasadniającego wnioski o rozpoznanie skargi kasacyjnej powinno nastąpić przez określenie przepisów prawa, w związku z którymi zostało sformułowane, i wskazanie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Dopiero wówczas Sąd Najwyższy ma podstawę do stwierdzenia, czy przedstawione zagadnienie jest rzeczywiście zagadnieniem „prawnym” oraz czy jest to zagadnienie „istotne” (postanowienia Sądu Najwyższego: z 23 marca 2012 r., II PK 284/11, LEX nr 1214575; z 13 sierpnia 2002 r., I PKN 649/01, OSNP 2004 nr 9, poz. 158, z 14 lutego 2003 r., I PK 306/02, Wokanda 2004 nr 7-8, s. 51; z 11 kwietnia 2012 r., III SK 41/11, LEX nr 1238126; z 31 stycznia 2013 r., II CSK 479/12, LEX nr 1293729). Obowiązkiem skarżącego jest też wywiedzenie i uzasadnienie

występującego w sprawie problemu w sposób zbliżony do tego, jaki przewidziany jest przy przedstawianiu zagadnienia prawnego przez sąd odwoławczy na podstawie art. 390 § 1 k.p.c.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania odwołuje się także do przesłanki, o której mowa w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c., to jest potrzeby wykładni przepisów prawa. Zgodnie z dotychczasowym orzecnictwem Sądu Najwyższego, skarżący winien nie tylko określić, które przepisy wymagają wykładni Sądu Najwyższego, ale także wskazać, na czym polegają poważne wątpliwości związane ze stosowaniem tych przepisów lub przedstawić rozbieżności w orzecnictwie sądów (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, Biuletyn SN 2002 nr 7, s. 10). Ponadto konieczne jest opisanie tych wątpliwości lub rozbieżności, wskazanie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen prawnych, a także przedstawienie własnej propozycji interpretacyjnej (postanowienie Sądu Najwyższego z 3 listopada 2003 r., II UK 184/03, niepublikowane; z 22 czerwca 2004 r., III UK 103/04, niepublikowane; z 17 grudnia 2007 r., I PK 233/07, OSNP 2009 nr 3-4, poz. 43).

Oceniając niniejszy wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w kontekście powyższych przesłanek należy stwierdzić, że nie spełnia on stawianych mu wymagań. Autor skargi kasacyjnej nie sformułował bowiem żadnego istotnego zagadnienia prawnego w podanym wyżej rozumieniu, natomiast jako wymagający wykładni wskazał przepis art. 68 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2015 r., poz. 748), chociaż obrazy tego przepisu nie zarzucił w kasacyjnej podstawie naruszenia prawa materialnego. Tymczasem zgodnie z art. 398¹³ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy rozpoznaje skargę kasacyjną w granicach zaskarżenia oraz w granicach podstaw; w granicach zaskarżenia bierze jednak z urzędu pod rozwagę nieważność postępowania. W przedmiotowej sprawie skarżąca powołała tylko jedną podstawę zaskarżenia, jaką w świetle art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c. jest naruszenie przepisów postępowania, które mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy. Przepis, którego obrazy nie zarzucono w ramach którejkolwiek z podstaw kasacyjnych, nie może stanowić punktu odniesienia dla konstruowania przesłanek przedsądu, gdyż także w razie przyjęcia skargi do rozpoznania, wykładnia i

zastosowanie tego przepisu nie byłyby przedmiotem kontroli Sądu Najwyższego. Poszczególne elementy konstrukcyjne skargi kasacyjnej muszą zatem być skorelowane ze sobą.

Niezależnie od powyższego wypada zauważyć, że przedmiotowa sprawa toczyła się o prawo do renty rodzinnej. Zgodnie z art. 68 ust. 1 i 2 ustawy emerytalnej, dzieci własne, dzieci drugiego małżonka i dzieci przysposobione mają prawo do renty rodzinnej: 1/ do ukończenia 16 lat; 2/ do ukończenia nauki w szkole, jeżeli przekroczyły 16 lat życia, nie dłużej jednak niż do osiągnięcia 25 lat życia, albo 3/ bez względu na wiek, jeżeli stały się całkowicie niezdolne do pracy oraz do samodzielnej egzystencji lub całkowicie niezdolne do pracy w okresie, o którym mowa w pkt 1 lub 2, a jeżeli dziecko osiągnęło 25 lat życia będąc na ostatnim roku studiów w szkole wyższej, prawo do renty rodzinnej przedłuża się do zakończenia tego roku studiów. W niniejszej sprawie Sady obu instancji ustaliły, że odwołująca się nie spełnia przesłanek uzyskania prawa do renty rodzinnej, ponieważ jej niezdolność do pracy nie powstała w okresach wskazanych w tymże przepisie. Jak podkreślono w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, dla stwierdzenia uprawnień odwołującej się do dochodzonego świadczenia niezbędne było ustalenie, że jest ona całkowicie niezdolna do pracy, a całkowita niezdolność do pracy powstała przed ukończeniem 16 roku życia lub przed ukończeniem 25 roku życia, o ile wnioskodawczyni kontynuowała naukę. Istota problemu polegała więc na tym, że w świetle dokonanych ustaleń całkowita niezdolność do pracy ubezpieczonej nie powstała we wskazanych przez ustawodawcę okresach, a nie na tym, czy niezdolność ta była nieprzerwana. W związku z powyższym podnoszone przez skarżącą wątpliwości na tle wykładni powołanego przepisu nie znajdują oparcia w dokonanych w sprawie ustaleniach faktycznych, a ich wyjaśnienie nie ma znaczenia dla rozstrzygnięcia sporu (postanowienie Sądu Najwyższego z 27 stycznia 2009 r., II PK 248/08, LEX nr 736732).

Z przytoczonych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Zważywszy na sytuację życiową skarżącej, o kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie 102 k.p.c. w związku z art. 398²¹ k.p.c.

l.n